

MŰVESZET, IRODALOM

Zoltánka.

*

Krudy Gyula darabja a Magyar Színházban.

Talán nem lesz hangos és tartós sikere Krudy Gyula darabjának, amely a színpadi technika törvényeinek merész és fölényes figyelmén kívül hagyásával íródott és mégis öröm az, hogy Zoltánka törékeny alakja kilépett abból a rejtelmes ködből, amely finoman élezett, sápadt arcát körülbolyogta, mégis öröm és ünnepléi érzés hallani a nagy költő fiának szomorú szavát. Nem fontos, hogy Krudy Gyula nem tudott egy tizenhárompróbás, a hatást mértani eszközökkel kiszámító színpadi munkát alkotni, bennünket az érdekel és az hat meg mélyen, hogy a Petőfi Sándor tündöklő géniuszának fénylő sugarai táncolnak a szemünk előtt és egy régi világ minden drága melódlója visszacseng a fülünkbe és borongó lélekkel merülhetünk bele egy elfelejtett kor könyves mélységébe. A Petőfi Sándor fiának tragikumja vonaglik előttünk és a szárnyak nélkül röpködni akaró költő fin bánatos életének hűsége tükröképében meglátjuk a kort, meglátjuk azt az egész sivár és reménytelen magyar életet, meglátjuk ennek az országnak közönyös, izig-veéig romlott népét, amely hagyta elpusztulni egyik legnagyobb fiának boldogtalan gyermekét.

Sok hibát fedezhet föl a kritika Krudy Gyula színpadi munkájában, néla nincsenek ugynevezett egyre fokozódó hatással fölépített jelenetek, egységesen fejlődő cselekményről sem igen lehet beszélni, de nemes és tiszta líra bontakozik előttünk: a Krudy Gyula meleg, finom, dallamos lírája. És ennek a mély poézisnek hamvas színében kilibeg elébünk Petőfi szép és léha özvegyének hajlékony, ápoltsá, amelyre éhesen tekint akkoriban minden férfiszem, sőt a Szendrey Julia csipkőinek illatától, vállának vakító fehéretől megszédül a fia. — Zoltánka is. A magasságok felé törő zseni felelőségének az ereiben is vér csörgedez, a Petőfi-né finom cipellőit is belelépnek a föld sarába: a nagy költő özvegye élveket hajhászó pesti dáma lesz, aki a bálók tikkadt levegőjében boldog csupán és a fiával, a szegény, beteg Zoltánkával nem törődik, az kóbor komédiások közé téved, mert hiszen imádott apja is színész volt egykor és verseket farag Zoltánka, ám ezekből a versekből hiányzik a Petőfi verselnek viharzó ereje. És szegény Zoltánka, aki gyötrő vágyakozásokat érzett és ápoltsá magában, hogy óriás apjához méltó legyen, szegény Zoltánka addig köhög, míg csöndesen és örökre elalszik.

Krudy Gyula olyan halkán, olyan gyönyörűen meséli el nekünk ezt a szomorú történetet, hogy a szemünk is könybe lábad, hogy visszafojtott lélegzettel hallgatjuk az édes, fájdalmas mesét. Valami mondhatatlanul kedves, szelíd romantika permetez végig az egész történeten, mintha bágyadtfényű aranyat szítálna és beleálmodjuk magunkat azokba a régi, csöndes szobákba, ahol muzsikáló hangon szölt a zenélőóra... A múlt időknek legfinomabb szavai poétája Krudy Gyula és az maradt ő színpadi játékokban is, amelynek elhez képest megindító szépségei, felejthetetlen hangjai vannak. A kivételes talentumu író férfiasan érzelmes, művészi értékeket reprezentáló szavát öröm hallani és ha a darabnak, mint színpadi munkának szembeötlő fogyatékosai vannak is: ami szombaton este a Magyar Színház színpadán a közönség elé került, az tiszta és nemes poézis, az komoly, igaz irodalom.

Krudy Gyula művészi törekvéseit ambiciójával szolgálja a színház, noha az író elmélyülő hangulatait nem tudta mindig, az árnyalattal finomságokat is megéreztetve kifejezni. Aczél Ilona Szendrey Juliája gyönyörű és megértő alakítás, a művésznő egyik legszebb művészi produkciója. Amit Törzs csinál Zoltánka szere-

pében, az maga a befejezett, tökéletes művészet; a föltétlen elismerés hangján kell róla beszélni. Verő Márta és Papp Mihály végezték még stílusosan a dolgukat. A többiek azonban nem. És mégis ünnepléi esemény zajlott le szombaton a Magyar Színházban. A közönség szeretettel tüntetett a kiváló szerző mellett.

Göndör Ferenc.
